

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Iustitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

Dvb. 1. Quæ conditiones requirantur vt vectigal seu tributum generatim
acceptum censeatur iustum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

Ex venditione vel permutatione.

Medina qu. 13. vt si vendas domum 1000 aureis, quibusdam locis soluendi Principi 100 aurei, id est, decima pars pretij, ita fit in Hispania, teste Conarr. & Medina supra; sed dimidium soluit emptor & dimidium venditor. si autem domum permutes cum alia domo, vel cum agro, ex vtraque resoluitur decima pars, quasi duplex sit venditio.

Aliquando vectigal accipitur amplè, vt etiam tributum complectatur, & sic agri dicuntur vectigales, ex quibus penditur tributum: vt notat Conarruias.

Munera triplicia.

Præter hæc debita, sunt quædam onera subditorum, quæ à Iurisperitis *Munera* vocantur. ea autem sunt triplicia, realia, personalia, mixta. *Munera realia* sunt obsequia, quæ Principi præstantur rebus subditorum, vt iumentis, plaustris, canibus. *Personalia*, quæ per ipsas personas exhibentur: vt seruire certis temporibus Principi in aula vel foris, illum ad hæc vel illa loca, aut etiam ad bellum comitari. *Mixta* sunt quæ vtroque exhibentur; vt cum quis suis sumptibus teatet illum ad bellum comitari. His positus, sit

DVBITATIO I.

Quæ conditiones requirantur vt vectigal seu tributum generatim acceptum censeatur iustum.

5 Quinque conditiones iusti vectigalis iuxta Caiet.

Caietanus in Summa v. Vectigalia iniqua, requirit quinque conditiones, nempe vt sit iustum ex agente, ex fine, ex forma, ex materia, & ex vsu.

Ex agente iustum est, quando imponitur ab eo, qui habet legitimam auctoritatem; & consequenter illis, qui non sunt exempti.

Ex fine, quando est iusta causa imponendi: hæc duplex est; Prima, sustentatio dignitatis Principis: cum enim Princeps pro Republica laboret, eam regendo, in pace conferuando, & defendendo, iustitia postulat vt vicissim Respublica eum pro dignitate sustentet: dignus enim est operarius mercede sua. Hæc ratione tributum est iustum Principis stipendium. Secunda, Necessitas, vel certè magna utilitas boni publici, cui alia ratione subueniri nequit; vt si miles necessarius pro defensione patriæ, pro securitate viarum; si instauranda opera publica, &c.

Ex forma, quando debita proportione imponitur, nempe pro ratione facultatum cuiusque, & contractuum, quos quisque facit; ne pauperes grauentur præ diuitibus, & non-mercatores præ mercatoribus: iniquum enim est si pauperiores amplius ad Principis statum vel communia impendia conferre cogantur quàm ditiores; aut non mercatores, quàm mercatores; aut si alij præ alijs immodicè grauentur.

Ex materia, quando imponuntur illis rebus, quæ negotiationis causa deferuntur, & non illis quæ ad vltius necessarios & inopiæ solatium emuntur & venduntur; vt sunt panis, potus communis ciuium, caro, & similia.

Ex vsu, quando infumuntur in causam publicam, ob quam sunt imposta, & non prorogantur vltra necessitatem.

Hæ omnes conditiones debent concurrere iuxta Caietanum, vt vectigal iustum censeatur: vnde

etiam quinque modis fieri potest vt sit iniquum. Primò, *Ex auctore*: vt si non habeat auctoritatem Principis, aut imponat exemptis. Secundò, *Ex fine*: vt si non imponatur ob publicam necessitatem, aut magnam utilitatem. Tertiò, *Ex forma*: vt si subditi onerentur absque proportione debita; vel si grauamen sit immodicum: vt si alicui speciei (v.g. cereuisiæ vel farinæ) tantum imponatur, vt qui illum faciunt & vendunt, non possint ex lucro sustentare: respectu enim horum est immodicum. Quartò, *Ex materia*: vt si imponatur rebus ad vitam omnino necessarijs. Quintò, *Ex vsu*: vt si non impendatur ad publicam utilitatem.

Aduerte, illud de materia, non esse omnino necessarium, vt infra dicemus. vnde Medina C. de restitutione qu. 13. solum requirit tres conditiones ad iustitiam vectigalis. Prima est, Vt sit auctoritas imponente. Secunda, Vt sit iusta causa ob quam imponitur. Tertia, Vt conuenienti forma seu proportione imponatur. proportio enim est veluti forma vectigalium, cum debeant imponi secundum rationem iustitiæ distributiue. His conditionibus concurrentibus vectigal iustum erit, & iuste exigetur. quòd si postea non impendatur vt oportet, tunc cessat causa exigendi: non enim est iusta causa exigendi, nisi curetur vt in eam impendatur.

3 Medina requirit tres tantummodò.

DVBITATIO II.

In quibus existit hæc potestas legitima vectigalis imponendi.

Respondeo, Existere tantum in ijs Principibus & Rebus publicis, quæ in sua administratione Superiorem non agnoscunt. Primùm igitur hæc potestas est in Summo Pontifice, qui in locis, quæ ipsi in temporalibus subsunt, potest tributa imponere, & ea alijs concedere. in alijs autem locis directè non potest; quia tributa debita sunt Principibus sæcularibus pro regimine ciuili seu temporali; pro spiritali autem non dantur tributa, vel vectigalia, seu gabellæ; sed decimæ.

Si tamen id esset necessarium ad bonum Ecclesiæ, (vt si Turcæ infinito numero se infunderent in orbem Christianum, vel hæretici supra modum inualesceret, & Principes Christiani essent negligentes, nec alia suppeteret ratio succurrendi) posset Papa extra ditionem suam temporalem, aliquod vectigal imponere, & subsidia necessaria imperare; quia habet plenam potestatem in temporalibus, prout necesse est ad defensionem Ecclesiæ & bonorum spiritalium. & omnes Christiani non minus tenentur obtemperare & succurrere Pontifici ad defensionem Reipublicæ spiritalis, quàm Principi sæculari ad defensionem Reipub. ciuilis, cum ipsi ad vtramque Reipub. pertineant. Posset etiam in tali casu Principem Christianum, qui nollet opitulari, deponere, & alium sufficere, qui tributa necessaria ad huiusmodi sumptus imponat, & Ecclesiam defendat. Denique posset ciuitati seu Reipubl. dare ius absolutum & independens se administrandi, & non agnoscendi Superiorem in temporalibus, priuando priorem Principem suo regno in penam illius criminis: horum enim omnium est eadem ratio: quia supremam potestatem habet in temporalibus in ordine ad

9 In Summo Pontifice.

10 Potest vbi que tndi vcl.